

12. Держархів Вінницької області. – Ф. Р-151. – Оп. 12. – Спр. 4. – 51 арк. / Звіт Виконкома Вінницької міськради депутатів трудящих за 1955 рік.

Онопенко Е.П. НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ СТАНОВЛЕНИЯ МЕДИЦИНСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ ЖИТЕЛЕЙ ГОРОДА ВИННИЦЫ В 1953–1955 ГОДАХ

В статье исследуется развитие медицинского обслуживания в г. Виннице в годы пребывания на должности первого секретаря ЦК КПСС Н. Хрущева. Прослеживаются первые улучшения после реорганизации медицинских лечебных учреждений.

Ключевые слова: медицинское обслуживание, лечебница, участково-территориальный принцип, профилактическая работа, медицинские работники, бюджет.

Onopenko O.P. ON SOME ASPECTS OF FORMATION OF MEDICAL CARE SYSTEM FOR VINNYTSIA CITIZENS IN 1953–1955

The article studies the development of medical care system in Vinnytsia during the time when Mykyta Khrushchev held the position of the General Secretary of the Communist Party of the Soviet Union. The first improvements, which took place after the reorganization of medical care institutions, have been traced.

Keywords: medical care, hospital, district-territorial principle, prophylactic measures, medical staff, budget.

УДК 94 (477.44) «196/198» «19»

А.С. Поліщук

**ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ПОДІЛЬСЬКОГО КРАЮ
В СЕРЕДИНІ 60-х – 80-х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ**

В статті аналізуються найбільш важливі нормативні акти часу створення загальнодержавної системи пенсійного забезпечення у середині 60-х – 80-х рр. ХХ ст. Вказано на розширення суб'єктивного складу отримувачів пенсій, конкретизовано особливості їх пенсіонування на Поділлі. Відзначено важливість окреслення нової галузі юридичної науки – права соціального забезпечення.

Ключові слова: пенсійне забезпечення, право на пенсію, допомоги, матеріальне забезпечення, соціальне обслуговування, страхові внески, пенсійний вік.

Одним із найважливіших конституційних прав людини в СРСР було право на пенсійне забезпечення, яке гарантувало певні права громадянам у разі настання старості, постійної втрати працездатності чи втрати годувальника. З метою належної організації пенсійного забезпечення держава зобов'язувалась вишукувати відповідні джерела фінансування. Основними з них були внески, що сплачували із загального фонду оплати праці державні та кооперативні підприємства, колгоспи, профспілки та інші організації.

Розмір пенсій за віком визначався в межах 55% від заробітної плати, але не нижче мінімальної величини, встановленої законодавством. За кожний повний рік роботи понад 25 років чоловікам і 20 років жінкам пенсія збільшувалася на 1% від заробітку, але не менше 1% від мінімального розміру пенсії. Для окремих пільгових категорій пенсіонерів відповідно до чинного законодавства цей стаж міг бути меншим. Пенсійне забезпечення охоплювало практично всіх непрацездатних громадян та було найбільш важливою формою допомоги у діючій системі соціального забезпечення. Цілком очевидно, що відповідне законодавство з кожним роком розвивалося та вдосконалювалося. Особливістю пенсійного забезпечення було те, що воно здійснювалось за рахунок держави, без додаткових відрахувань з громадян [1, с. 23].

Актуальність обраної теми визначається тим, що в ній порушуються проблеми пенсійного забезпечення громадян, яке було одним з ключових завдань у соціальній політиці радянської держави. Тема пенсійного забезпечення громадян завжди була, є і буде актуальною для будь-якого суспільства, адже пенсіонери – одна з найбільш соціально вразливих верств суспільства, яка у досліджуваній період повністю знаходилася на утриманні держави.

Проблема радянського пенсійного забезпечення знайшла своє висвітлення у роботах В. Андреева [1]. і Я. Погребняка [3]. Сучасні погляди дослідників викладені у працях О. Іванової [2], Б. Сташківа [10]. Для розкриття практики пенсійного забезпечення на Поділлі

.....
використано матеріали фондів державних архівів Вінницької та Хмельницької областей. Нормативну базу склали підзаконні акти СРСР дослідженого періоду.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі принципів об'єктивності, історизму, опираючись на архівні документи та науково-дослідницьку літературу, здійснити комплексний аналіз змін законодавства у галузі пенсійного забезпечення та висвітлити стан матеріального забезпечення і добробуту пенсіонерів Подільського краю.

Державна система пенсійного забезпечення та соціального страхування робітників, службовців і колгоспників отримала своє закріплення у Конституції УРСР (1978 р.), де у статті 41 відзначалося: «Громадяни СРСР мають право на матеріальне забезпечення в старості, у випадку хвороби, повної або часткової втрати працездатності, а також втрати годувальника» [3, ст. 65]. Основу пенсійного забезпечення громадян складала створена державою пенсійна система. Вона забезпечувала належний рівень життя людям похилого віку на засадах соціальної справедливості, гармонізації відносин між поколіннями та сприянні економічному зростанню. Суттєве підвищення пенсійних виплат було здійснено у 1956 р. Законом «Про державні пенсії». Він об'єднав усі основні види пенсій і встановив єдині правила і порядок призначення їх виплати. Незважаючи на певні позитивні фактори, даний нормативний акт стосувався лише робітників і службовців. Загалом перехід до єдиного загального пенсійного забезпечення в СРСР затягнувся ще на десять років [1, с. 15].

У 1964 р. вперше в СРСР було поставлено на державну основу пенсійне забезпечення колгоспників. Відповідно до закону від 15 липня 1964 р. «Про пенсії і допомоги членам колгоспів», право на пенсію за віком отримували члени колгоспів і колишні їх працівники, які мали необхідний вік та стаж роботи [2, с. 43].

Закон чітко закріплював умови призначення пенсій. Так, зокрема, чоловіки отримували право на пенсію після досягнення ними 60 років, зі стажем роботи, який не повинен бути меншим 25 років. Жінкам пенсії призначались при наявності не менш ніж 20-річного стажу при досягненні ними 55 років. Пенсію за віком членам колгоспів визначали в розмірі 50% від заробітку, який не перевищував 50 крб. на місяць, і 25% у випадку більшого заробітку. Встановлювався мінімальний розмір пенсії – 12 крб. на місяць. Максимальний розмір пенсії за віком склав 102 крб. на місяць на рівні максимального розміру пенсії за віком, передбаченого для робітників і службовців, які постійно проживали в сільській місцевості та були пов'язані з сільським господарством [2, с. 44].

Відповідно до постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 26 вересня 1967 р. «Про заходи по дальшому підвищенню добробуту радянського народу» передбачалося підвищення розмірів пенсій військовослужбовцям рядового, сержантського і старшинського складу і колгоспникам [4, ст. 364]. Розмір їхніх пенсій прирівнювався до аналогічного розміру пенсій для робітників і службовців. В 1968 р. колгоспники були прирівняні в правах на пенсію по старості до робітників і службовців, в результаті чого пенсійний вік було зменшено на 5 років. Це був вдалий крок у підвищенні рівня життя пенсіонерів як міського, так і сільського населення [5, с. 29].

З початку 70-х рр. ХХ ст. удосконалювалася нормативна база соціального обслуговування різних категорій населення шляхом надання їм додаткових пільг і переваг. Постановою ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 3 серпня 1972 р. «Про затвердження положення про порядок призначення та виплати державних пенсій» було усунуто численні розбіжності між багатьма рішеннями уряду СРСР з питань, які стосувалися персональних пенсій. Пенсії призначалися чоловікам після досягнення 55 років, а жінкам – 50 років або незалежно від віку за наявності інвалідності [6, ст. 173]. У 1977 р. пенсійний вік був збільшений для чоловіків до 60 років, а для жінок – до 55 років. Встановлювалися також пенсії у випадку втрати годувальника та пенсії на пільгових умовах [1, с. 19].

Крім того, персональні пенсіонери мали суттєві соціально-побутові пільги. До них належали: зниження цін в оплаті житлової площі та комунальних послуг; надання безкоштовної медичної допомоги; щорічна безоплатна путівка в санаторій чи будинок відпочинку; щорічна грошова допомога в розмірі до двомісячної пенсії; безоплатний проїзд у міському транспорті [7, с. 1].

Продовж 1980–1985-х рр. пенсійне законодавство зазнало вдосконалення. Так, у 1980 р. були введені надбавки до пенсії за роботу після досягнення пенсійного віку. Надбавки працюючим пенсіонерам, замість виплати пенсії під час роботи, виплачувалися в розмірі 10 крб. за кожний рік роботи після досягнення пенсійного віку за умови, щоб загальний розмір

Наукові записки

надбавки не перевищував 40 крб., а сума пенсії з надбавкою – 150 крб. на місяць [8, с. 306]. Того ж року були підвищені пенсії військовослужбовцям, через втрату годувальника, а також інвалідам Великої Вітчизняної війни [9, с. 289].

Окрім пенсійного законодавства, розвивалася також нормативна база соціального обслуговування різних категорій населення. Яскравим прикладом цього слугувала постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР № 209 від 23 лютого 1982 р. «Про пільги для інвалідів Вітчизняної війни і сімей загиблих військовослужбовців»: передбачалося, що розміри мінімальних допомог у разі втрати годувальника чи внаслідок непрацездатності становили до 75 крб. на місяць, в той час як за віком – до 50 крб.; родинам загиблих військовослужбовців – до 38 крб.; родинам, які мали непрацездатних, – до 28 крб. [10, с. 75]. Особливу увагу державні установи приділяли самотнім людям похилого віку. Вони були наділені додатковою допомогою у вигляді надбавки до пенсії, яка не повинна була перевищувати 50 крб. на місяць [10, с. 76]. Так, наприклад, у 1971 р. на Вінниччині одноразові державні допомоги і виплати отримали 1 975 пенсіонерів, 1 475 інвалідів Великої Вітчизняної війни, 176 сімей загиблих солдатів. Соціальний прошарок населення області забезпечувався також безкоштовним медичним обслуговуванням, запроваджувалися безвідсоткові позики на житлове будівництво на загальну суму 83 тис крб., протезовано 4 062 пенсіонерів. Для інвалідів були закуплені спеціальні автомашини «Запорожець» (65 шт.), «Москвич» – (9 шт.) та мотоколяски (80 шт.), видано безкоштовні права на проїзд у громадському транспорті 9 610 особам. Соціальний захист і соціальні послуги надавалися передусім вразливим верствам населення, зокрема людям похилого віку, інвалідам, ветеранам праці. Так, наприклад, у 1966 р. в стаціонарні заклади було направлено 242 особи, які не в змозі були обслуговувати себе самі або не мали близьких родичів, які могли б про них піклуватися [11, арк. 15].

Як зазначалося, впродовж 1965–1970-х рр. відбулося підвищення пенсій різним категоріям працівників. Так, якщо у 1966 р. на Хмельниччині 162 824 пенсіонери отримували пенсії на загальну суму 1 991 500 крб., то в 1971 р. для виплати пенсії 238 747 пенсіонерам було потрібно вже 5 260 600 крб. Таким чином, разом із збільшенням кількості пенсіонерів на 46,6% розмір пенсії зріс майже вдвічі – з 12 до 22 крб. [12, арк. 46].

Зростання розмірів пенсії відбувалося на фоні зростання заробітної плати. Загалом за вказаний період пенсійні виплати сягнули 219,1 млн. крб., з яких 79,1 млн. крб. склали відрахування від доходів колгоспу, а 140,0 млн. крб. забезпечувались за рахунок асигнувань держави [12, арк. 47].

Подана нижче таблиця відображає динаміку чисельності пенсіонерів Вінницької та Хмельницької областей у 60–80-х рр. ХХ ст.

Кількісний склад основних категорій пенсіонерів Вінницької області у 60–80-х рр. ХХ ст. (тис.)

[15, арк. 33; 16, арк. 111; 17, арк. 23; 18, арк. 41; 19, арк. 10]

Категорії пенсіонерів	Роки				
	1960	1965	1970	1975	1980
Пенсіонерів за віком	23,7	33,6	54,1	80,1	90,6
Працюючих пенсіонерів за віком	6,9	10,7	20,8	36,1	37,5
Пенсіонерів за інвалідністю від трудового каліцтва	2,8	2,9	3,3	3,4	3,4
Пенсіонерів за інвалідністю від загального захворювання	23,9	21,3	23,0	21,4	22,3
Пенсіонерів-колгоспників за віком	142,3	157,5	263,1	268,0	275,8
Пенсіонерів-колгоспників за інвалідністю від трудового каліцтва	0,1	0,1	0,1	1,3	1,5
Всього	199,7	226,1	364,4	410,3	431,1

Отже, подані в таблиці дані засвідчують, що впродовж 1960-1980-х рр. загальна кількість усіх категорій пенсіонерів Вінницької області, крім пенсіонерів за інвалідністю від загального захворювання, зростає. При цьому кількість пенсіонерів за віком збільшилась у 7 разів, працюючих пенсіонерів за віком – у 4 рази, пенсіонерів за інвалідністю від професійного захворювання – вдвічі, пенсіонерів-колгоспників за віком – вдвічі, пенсіонерів-колгоспників за інвалідністю від професійного захворювання – в 0,5 разу.

Кількісний склад основних категорій пенсіонерів Хмельницької області у 60–80-х рр. ХХ ст. (тис.) [20, с. 60; 21, с. 115; 22, с. 110]

Категорії пенсіонерів	Роки				
	1960	1965	1970	1975	1980
Пенсіонерів за віком	12,2	18,6	32,0	51,2	58,8
Працюючих пенсіонерів за віком	2,2	3,5	8,7	17,4	18,8
Пенсіонерів за інвалідністю від трудового каліцтва	2,0	2,3	2,9	2,7	2,7
Пенсіонерів за інвалідністю від загального захворювання	17,9	17,8	20,5	17,2	17,3
Пенсіонерів-колгоспників за віком	132,9	152,9	234,6	258,2	261,6
Пенсіонерів-колгоспників за інвалідністю від трудового каліцтва	0,1	0,1	0,16	1,2	1,3
Всього	167,3	195,2	298,8	347,9	360,5

Значно менші темпи зростання спостерігаються в Хмельницькій області. Зокрема, кількість пенсіонерів за віком зростає в 5 разів, працюючих пенсіонерів за віком – удвічі, чисельність пенсіонерів з інвалідності від трудового каліцтва і професійного захворювання, навпаки, зменшилась. В той же час кількість пенсіонерів-колгоспників за віком зростає майже втричі, а інвалідів через трудове каліцтво – вдвічі.

Відповідно до пункту 124 Положення «Про порядок призначення і виплати державних пенсій і про заробіток для обчислення пенсії» для обрахунку пенсії включалися всі види заробітної плати. Обов'язково нараховувалися страхові внески, здійснювалася виплата за понадурочну роботу, а також за сумісництво, і різного виду допомоги одноразового характеру. Оплата за роботу у вихідні дні, як і оплата за понадурочну роботу, не враховувалися при обчисленні середньомісячного заробітку для призначення пенсії. Крім того, встановлювалися щомісячні надбавки і доплати до заробітної плати (наприклад, за особливі умови праці, роботу в нічний час, суміщення професій і т. д.) [13, арк. 3]. В середньомісячний заробіток для обчислення пенсії включалися також премії, виплачені за встановленими преміальними системами [13, арк. 8].

Місяці, протягом яких працівник не працював або працював неповну кількість робочих днів внаслідок хвороби, відпустки і в інших випадках звільнення від роботи, передбачених діючим законодавством, виключалися з підрахунку (за бажанням і вибором того, хто звертався за пенсією) і замінювалися на інші періоди. Якщо тимчасова непрацездатність наступала в одному місяці, а закінчувалась в іншому, то допомога відповідно до лікарняного листка включалася в заробіток у тій частині, яка припадала на даний місяць. Відпускні суми, що припадали за роботу по сумісництву, в заробіток не враховувалися. У заробітну плату не включалися також різні виплати одноразового характеру, до числа яких, зокрема, належали вихідна допомога, компенсація за невикористану відпустку та інші компенсаційні виплати; премії за сприяння впровадження винаходів і раціоналізаторських пропозицій, за результатами соціалістичного змагання, які виплачувалися із фонду матеріального заохочення. Із фонду матеріального заохочення підприємства здійснювалися виплати-винагороди за активну громадську роботу, за участь у художній самодіяльності та спортивних змаганнях [13, арк. 2].

Значна допомога була надана громадянам при поданні та оформленні документів для призначення або перерахунку пенсії. Зокрема, не пізніше місяця до дня досягнення пенсійного

віку посадова особа підприємства, установи, організації, на яку було покладено обов'язок оформлення документів на призначення пенсій працівникам, письмово повідомляла про виникнення права на пенсію за віком, у тому числі на пільгових умовах. Так, лише упродовж 1965–1970 рр. під час оформлення відповідної документації було надано допомогу 167 401 громадянину Вінницької області [7, с. 2].

Відповідна робота з питань оформлення і видачі документації належним чином була проведена у Гайсинському, Бершадському, Тульчинському, Шаргородському та інших районах. Протилежною була ситуація в Іллінецькому, Калинівському, Липовецькому, Хмельницькому районах, у яких не дотримувались вимоги закону про державні пенсії. Так, у Калинівському районі були випадки, коли пенсії призначалися за фіктивними документами, що породжувало витрати державних коштів [7, с. 2].

З метою втілення в життя закону «Про пенсії і допомоги членам колгоспів» від 15 липня 1964 р. в Летичівському районі Хмельницької області була проведена наступна робота: у всіх колгоспах району були обрані Ради соціального забезпечення колгоспників. При районному виконавчому комітеті була створена комісія для призначення пенсій та виплати одноразової допомоги колгоспникам. Проводилися також регулярні щоквартальні семінари за участю членів колгоспних рад та відповідальних осіб, на яких обговорювалися основні питання щодо вдосконалення пенсійного забезпечення. Колгоспні відділи соціального розвитку забезпечувалися провідними спеціалістами: бухгалтерами, економістами, юристами, які надавали практичну допомогу в оформленні документації. Для надання постійної практичної допомоги в кожному колгоспі було організовано на громадських засадах консультативні пункти, при яких організувалися кутки для пенсіонерів-колгоспників «Що повинен знати колгоспник, виходячи на пенсію?». У зазначені дні тижня за відповідним графіком здійснювався прийом відвідувачів [14, арк. 10].

Проте в соціальному забезпеченні населення були істотні недоліки. Так, лише за 1967 р. до обласного центру соціального забезпечення Хмельницької області надійшло 3 631 заява і скарга. Стосувалися вони, як правило, порушення термінів призначення та виплати пенсій чи їх розмірів [14, арк. 2]. Так, наприклад, 23 вересня 1967 р. до обласного центру соціального забезпечення було надіслано скаргу від громадянки Лариси Михайлівни Мокринчук, яка проживала в с. Куча Новоушицького району. В ній повідомлялося, що документи для призначення пенсії були надіслані у районний центр соціального забезпечення ще в березні місяці, проте здійснення виплати не відбулося. Це при тому, що загальний термін призначення пенсії складав 1 місяць [14, арк. 9].

Отже, пенсійне забезпечення на Поділлі впродовж 1960–1980-х рр. характеризувалося збільшенням кількості осіб, охоплених пенсіонуванням, і зростанням обсягів пенсії. Загалом, розміри виплат пенсій було збільшено як міським, так і сільським пенсіонерам, що об'єктивно позначилося на їхньому матеріальному добробуті та зменшило різницю між середньою пенсією та середньою зарплатою. Пенсія, яку отримував колишній працівник, залежала від кількох чинників: трудового стажу, посади, рівня зарплати. Істотним недоліком було несвочасне виконання розгляду відповідних документів для оформлення пенсій. Нерідко відділи соціального забезпечення не володіли достовірною інформацією, що призводило до певних порушень. Позитивним явищем було ухвалення Закону СРСР «Про пенсійне забезпечення» від 15 липня 1964 р., який практично завершив процес створення єдиної всеохоплюючої солідарної системи пенсійного забезпечення, що функціонувала за єдиними умовами і нормами. Цей закон закріпив єдині норми і умови пенсійного забезпечення для всіх категорій громадян та започаткував страхові основи у пенсійному забезпеченні. Велике значення мало зниження пенсійного віку і для чоловіків, і для жінок, а також постійне підвищення розмірів пенсій для колгоспників, що наблизило рівень матеріального добробуту міських та сільських пенсіонерів.

В подальших дослідженнях слід звернути увагу на реалізацію соціальної політики радянської влади стосовно соціального захисту інвалідів і висвітлити заходи з охорони материнства та дитинства.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Андреев В.С. Право социального обеспечения в СССР : Учебник / В.С. Андреев. – М. : Юрид. лит. – 1987. – 352 с.
2. Иванова О.Л. Соціальна політика : теоретичні аспекти : курс лекцій / О.Л. Иванова. – К. : КМ Академія. – 2003. – 108 с.

3. Погребняк Я.П. Развитой социализм : Экономика и народное благосостояние. О работе партийных организаций Украины по повышению народного благосостояния / Я.П. Погребняк. – М. : Политиздат Украины. – 1985. – 262 с.
4. Про заходи по дальшому підвищенню добробуту радянського народу. Постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР, 26 вересня 1967 р. // Комуністична партія Радянського Союзу в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК. – Т. 7. – С. 364–366.
5. Алексанов П.А. Развитие социального обеспечения советского крестьянства / П.А. Алексанов // Вопросы истории. – 1974. – № 9. – С. 29–30.
6. Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам : Сб. док. – Т. 9. Февр. 1972 г. – сент. 1973 г. – С. 173–203.
7. Пенсії на пільгових умовах. – Вінницька правда. – 1965. – 24 січня. – № 19. – С. 1.
8. Об увеличении размера надбавки к пенсии по старости за непрерывный стаж работы на одном предприятии, в учреждении, организации. Указ Президиума Верховного Совета СССР, 7 января 1980 г. // Справочник партийного работника. – 1981. – Вып. 21. – С. 306–307.
9. О внесении изменений в положение о порядке назначения и выплаты государственных пенсий. Постановление Совета Министров СССР, 30 мая 1980 г. // Забота партии и правительства о благе народа : Сборник документов. Кн. 3 (Март 1980 – 1984 г.). – Ч. 1. – С. 289–291.
10. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення : Навч. посіб. – К. : Знання, 2005. – 405 с.
11. Державний архів Вінницької області (далі – ДАВіО). – Ф.Р-2700. – Оп. 6. – Спр. 2052. – 411 арк.
12. Державний архів Хмельницької області (далі – ДАХМО). – Ф.Р-1285. – Оп. 15. – Спр. 687. – 99 арк.
13. ДАХМО. – Ф.Р-1437. – Оп. 6. – Спр. 55. – 11 арк.
14. ДАХМО. – Ф.Р-1437. – Оп. 6. – Спр. 47. – 14 арк.
15. ДАХМО. – Ф.Р-1285. – Оп. 17. – Спр. 80. – 52 арк.
16. ДАХМО. – Ф.Р-1285. – Оп. 17. – Спр. 94. – 203 арк.
17. ДАХМО. – Ф.Р-1285. – Оп. 17. – Спр. 810. – 44 арк.
18. ДАХМО. – Ф.Р-1285. – Оп. 17. – Спр. 1345. – 85 арк.
19. ДАХМО. – Ф.Р-1285. – Оп. 17. – Спр. 1350. – 19 арк.
20. Винничина к 60-летию образования СССР. Статистический сборник. – Винница : Центральное статистическое управление при Совете Министерства Украинской ССР. – 1982. – 190 с.
21. Здравоохранение и социальное обеспечение в Украинской ССР. Стат. сбор. / отв. за вып. Л.А. Вороновской. – Винница : Центральное статистическое управление при Совете Министерства Украинской ССР. – 1977. – 195 с.
22. Охорона здоров'я і соціальне забезпечення в УРСР. Стат. зб. / відп. за вип. Л.А. Вороновський – Київ : Центральне Статистичне управління при Раді Міністрів Української РСР. – 1973 – 131 с.

Полищук А.С. ПЕНСИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ НАСЕЛЕНИЯ ПОДОЛЬСКОГО КРАЯ В СЕРЕДИНЕ 60-х – 80-х ГОДАХ XX ВЕКА

В статье анализируются наиболее важные нормативные акты времени создания общегосударственной системы пенсионного обеспечения в середине 60-х – 80-х годах XX века. Указано на расширение субъектного состава получателей пенсий и конкретизированы особенности их пенсионирования в этот период на Подолье. Отмечена важность выделения новой отрасли – права социального обеспечения.

Ключевые слова: пенсионное обеспечение, право на пенсию, пособия, материальное обеспечение, социальное обслуживание, страховые взносы, пенсионный возраст.

Polishchuk A.S. THE PROVISION OF PENSIONS FOR THE DWELLERS OF PODILLIA IN THE MID-60s – 80s OF THE TWENTIETH CENTURY

This paper analyzes the most important regulations since the creation of the national pension system in the mid-60s – 80s of the XX century. It specifies the expansion of the subjective structure of pension recipients and the peculiarities of the provision of pensions during this period. It also points to the importance of the emergence of a new branch – social security law.

Keywords: pension, the right to a pension, benefits, financial support, social services, social security contributions, retirement age.

УДК:314.116(477.43)+(477.44)»196/198»

І.А. Скворцова

ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕННЯХ ВІННИЦЬКОЇ ТА ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ У 60–80-х РОКАХ XX СТОЛІТТЯ

У праці аналізуються демографічні процеси у сільських поселеннях Вінницької та Хмельницької областей у 60–80-х рр. XX ст. Встановлено, що демографічний стан у селах регіону